

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Departament Rolnictwa i Rozwoju Wsi

KRR.411.002.07.2022

Pan
Zenon Reszka
Burmistrz Gminy Błonie
ul. Rynek 6
05-870 Błonie

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I/22/002 – Realizacja przez gminy zadania z zakresu ułatwień w prowadzeniu handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Jednostka kontrolowana	Urząd Miejski w Błoniu, ul. Rynek 6, 05-870 Błonie
Kierownik jednostki kontrolowanej	Zenon Reszka, Burmistrz Gminy Błonie od 19 listopada 2018 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	Realizacja przez gminy zadania z zakresu ułatwień w prowadzeniu handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników określonych ustawą z dnia 29 października 2021 r. o ułatwieniach w prowadzeniu handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników
Okres objęty kontrolą	od 1 stycznia 2022 r. do dnia zakończenia kontroli z uwzględnieniem dowodów sporządzonych przed tym okresem, mających istotny wpływ na działalność objętą kontrolą
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Kontrolerzy	Dariusz Marszałek, główny specjalista kp., upoważnienie do przeprowadzenia kontroli nr KRR/31/2022 z 5 września 2022 r.

(akta kontroli str. 1-5)

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

Ocena ogólna	Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia realizację przez Gminę Błonie zadania określonego ustawą z dnia 29 października 2021 r. o ułatwieniach w prowadzeniu handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników ³ .
Uzasadnienie oceny ogólnej	Gmina Błonie prawidłowo zrealizowała zadanie polegające na wyznaczeniu miejsca do prowadzenia handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników produktami rolnymi lub spożywczymi oraz wyrobami rękodzieła wytworzonymi we własnym gospodarstwie rolnym. Rada Miejska w Błoniu niezwłocznie po wejściu w życie ustawy z dnia 29 października 2021 r. o ułatwieniach w prowadzeniu handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników, podjęła uchwałę w sprawie wyznaczenia miejsca oraz określenia zasad prowadzenia handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników na terenie Gminy Błonie. Uchwała była zgodna z ustawą o ułatwieniach w prowadzeniu handlu. Ponadto, wprowadzono regulamin określający zasady prowadzenia handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników. Gmina, w wykonaniu obowiązku ustawowego wyznaczyła miejsca do prowadzenia handlu na targowisku miejskim, przeznaczając na nim 36 stanowisk handlowych dla rolników. Targowisko zlokalizowane było blisko centrum miejscowości Błonie z dogodną komunikacją, tj. zgodnie z wymogami art. 3 ust. 2 ww. ustawy. Wobec rolników stosowano ustawowe zwolnienie od opłaty targowej, poprzez odbieranie oświadczeń potwierdzających status rolnika lub domownika, w rozumieniu ustawy o ułatwieniach w handlu.

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Dz. U. z 2021 r. poz. 2290, dalej także: ustawa o ułatwieniach w handlu.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

OBSZAR **Realizacja przez gminy zadania z zakresu ułatwień w prowadzeniu handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników**

Opis stanu faktycznego

Rada Miejska w Błoniu 7 marca 2022 r. jednogłośnie podjęła uchwałę nr XLII/355/22 w sprawie wyznaczenia miejsca do prowadzenia handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników (dalej uchwała w sprawie wyznaczenia miejsca do handlu). Uchwała weszła w życie 1 lipca 2022 r., a jej wykonanie powierzono Burmistrzowi Gminy Błonie. Uchwała została ogłoszona w Dzienniku Urzędowym Województwa Mazowieckiego 15 kwietnia 2022 r. pod pozycją 4592.

Rada Miejska w Błoniu wyznaczyła 36 stanowisk na terenie targowiska miejskiego znajdującego się przy ul. Targowej 3 w Błoniu, do prowadzenia handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników. Uchwała Rady Miejskiej, zgodnie z art. 5 ustawy o ułatwieniach w prowadzeniu handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników, wprowadziła regulamin określający zasady prowadzenia handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników na wyznaczonych miejscach. W regulaminie wskazano, że handel produktami rolnymi i spożywczymi oraz wyrobami rękodzieła wytwarzanymi w gospodarstwie rolnym ma być prowadzony na wyznaczonych stanowiskach handlowych na terenie targowiska miejskiego; prowadzący handel na stanowiskach mają złożyć zarządzającemu targowiskiem pisemne oświadczenie o statusie rolnika lub domownika w rozumieniu ustawy o ułatwieniach w prowadzeniu handlu; rolnicy oraz ich domownicy powinni wykonywać swoje czynności w sposób nie kolidujący w wprowadzeniu handlu i usług przez inne podmioty uprawnione oraz zgodnie z regulaminem korzystania z targowiska oraz regulaminem rezerwacji.

(dowód: akta kontroli str. 13-26, 36-38)

Zgodnie z uchwałą Rady Miejskiej nr XIII/124/15 z 9 listopada 2015 r. w sprawie opłaty targowej, na terenie gminy obowiązywały stawkiienne opłaty targowej od 4,50 zł do 23 zł. W 2021 r. Gmina Błonie nie pobierała opłaty targowej w związku z art. 31zzm ustawy z dnia 2 marca 2020 r. *o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych*⁴. Handel płodami rolnymi odbywał się na wyznaczonym zarządzeniem nr 20/2021 Burmistrza Błonia z 12 kwietnia 2021 r. - tymczasowym miejscu dla handlu niestacjonarnego przy ul. Legionów 3 w Błoniu.

(dowód: akta kontroli str. 34-35, 39, 49)

W pkt. 2 regulaminu przewidziano, że prowadzący handel składają zarządzającemu targowiskiem pisemne oświadczenie, że posiadają status rolnika lub domownika, w rozumieniu ustawy o ułatwieniach w handlu. Zgodnie z ww. unormowaniem od 33 handlujących na wyznaczonych stanowiskach odebrano 7 i 8 października 2022 r. pisemne oświadczenia w powyższym zakresie. Burmistrz Gminy Błonie wyjaśnił: „(...)Zebrane oświadczenia nie były weryfikowane w związku z brakiem podstawy prawnej do wykonywania takich czynności”. NIK zauważa, że ustawodawca nie wyposażył gmin w narzędzia, które umożliwiałyby im dokonywanie rzetelnej weryfikacji przesłanek warunkujących zwolnienie z opłaty targowej.

⁴ Dz. U. z 2020 r. poz. 374.

W okresie od dnia wejścia w życie uchwały w sprawie wyznaczenia miejsca do handlu do 6 października 2022 r. nie weryfikowano handlujących w kontekście spełnienia przesłanek zwolnienia od opłaty targowej, przewidzianego w art. 16 pkt 2 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych⁵. Zwolnienie to znajduje zastosowania w stosunku do rolników i ich domowników prowadzących w piątki i soboty handel produktami rolnymi lub spożywczymi oraz wyrobami rękodzieła wytworzonymi w gospodarstwie rolnym. Burmistrz Gminy Błonie nie wskazał przyczyn braku weryfikacji handlujących w powyższym okresie. Zwrócił natomiast uwagę, że w tym okresie nie była pobierana opłata targowa od handlujących, w tym też od rolników.

(dowód: akta kontroli str. 14, 34-35, 49)

Wyznaczone uchwałą Rady Miejskiej w Błoniu miejsce spełniało warunki określone w art. 3 ust. 2 ustawy o ułatwieniach w prowadzeniu handlu. Targowisko znajdowało się w dogodnej lokalizacji blisko centrum gminy, w tym pozwalało na swobodny dostęp do targowiska dla rolników i kupujących. Dla rolników przypisano stanowiska (miejsca) wyznaczone do handlu produktami rolnymi (od nr 1 do nr 36). Podczas oględzin na wyznaczonych miejscach znajdowało się ok. 80 handlujących, w tym ok. 30 handlujących produktami rolnymi. Od handlujących rolników nie była pobierana opłata targowa. Przedmiotem sprzedaży były produkty wskazane w przepisach ustawy, tj. owoce (jabłka, gruszki, śliwki), warzywa (ziemniaki, dynie, pomidory, pory, cebule, kalafior, warzywa strączkowe, marchew, buraki), jaja, grzyby, orzechy, nasiona, miód oraz warzywa przetworzone.

(dowód: akta kontroli str. 47-48)

Oprócz regulaminu określającego zasady prowadzenia handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników na terenie Gminy Błonie, został wprowadzony regulamin korzystania z targowiska miejskiego w Błoniu przy ul. Targowej 3 (dalej: regulamin korzystania z targowiska)⁶. Regulamin korzystania z targowiska wskazywał właściciela targowiska przy ul. Targowej tj. Gminę Błonie oraz określał m.in.: zarządcę targowiska - Zakład Usług Komunalnych w Błoni, godziny jego otwarcia, przeznaczenie i wyposażenie targowiska, obowiązujące nakazy i zakazy (np. nakaz handlu w określonych miejscach, zakaz handlu obnośnego oraz handlu poza terenem targowiska, zakaz sprzedaży napojów alkoholowych, blokowania ciągu dróg komunikacyjnych itp.) oraz zasady dotyczące rezerwacji miejsc dla rolników.

Ponadto, zarządzeniami Burmistrza Gminy Błonie nr 17 z 22 kwietnia 2003 r. oraz nr 38/2022 z 20 czerwca 2022 r. została ustalona opłata rezerwacyjna dla handlu na targowisku miejskim w Błoni. Zgodnie z obowiązującym do 1 lipca br. zarządzeniem nr 38/2022 miesięczna opłata rezerwacyjna wynosiła, w zależności od numeru i rodzaju stanowiska - od 15 zł (dla handlujących na stanowiskach pod zadaszaniem) do 52 zł (dla handlujących płodami rolnymi)⁷. W okresie od stycznia do października 2022 r. dokonywano od 30 do 34 rezerwacji miesięcznie dla handlujących na ww. stanowiskach.

(dowód: akta kontroli str. 6-12, 43-50)

⁵ Art. 16 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych (Dz.U. z 2022 r. poz. 1452) z dniem 1 stycznia 2022 r. został zmieniony na mocy art. 7 ustawy o ułatwieniach w prowadzeniu handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników poprzez rozszerzenie katalogu podmiotów, które zwalnia się od opłaty targowej - o rolników i ich domowników prowadzących w piątki i soboty handel w rozumieniu art. 2 pkt 4 ww. ustawy o ułatwieniach w prowadzeniu handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników.

⁶ Uchwała Rady Miejskiej nr XLII/354/22 z 7 marca 2022 r. w sprawie określenia zasad i trybu korzystania z targowiska miejskiego przy ul. Targowej.

⁷ Zgodnie z treścią zarządzenia nr 17 z 22 kwietnia 2003 r. obowiązywała jedna opłata w wysokości 52 zł dla wszystkich handlujących.

Gmina poinformowała o wyznaczeniu miejsca do handlu i jego ułatwieniach dla rolników i ich domowników zamieszczając uchwałę na stronie gminy w Biuletynie Informacji Publicznej⁸. Treść uchwały była również podana do publicznej wiadomości poprzez umieszczenie jej treści na tablicy ogłoszeń zlokalizowanej na terenie tymczasowego targowiska oraz przekazywana ustnie handlującym na tym targowisku.

(dowód: akta kontroli str. 32)

Stwierzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski pokontrolne

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag i wniosków pokontrolnych.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Departamentu Rolnictwa i Rozwoju Wsi Najwyższej Izby Kontroli. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Warszawa, dnia 2 listopada 2022 r.

Kontroler
Dariusz Marszałek
główny specjalista kp.

/-/

Najwyższa Izba Kontroli
Departament Rolnictwa
i Rozwoju Wsi
p.o. Dyrektor

/-/

⁸ <https://bip.blonie.pl/?c=mdTresc-cmPokazTrescTytul-516-13949>